

Een evocatie van de Groote Oorlog door aankomende leerkrachten van Hogeschool VIVES onder leiding van Hugo Verkest

Een doodgewone morgen in november...
Witte grafstenen, rechtopstaand ...rij op rij op rij...
Enkel de stilte zucht hier...

Grijze grafstenen,
ingekleurd met de Belgische vlag,
rechtopstaand...rij op rij op rij...

Herinneringen aan een oorlog
die vaders onder de wapens riep...
Herinneringen aan een oorlog
die het landschap verwondde...
Zichtbare littekens doen nog steeds pijn:

Ingestorte loopgraven,
met water gevulde kraters, ...
met mos begroeide bunkers.
De mensen die het meemaakten,
zijn niet meer.

De herinnering is er nog wel.
De herinnering leeft verder in
familieverhalen,
foto's,
ansichtkaarten,
medailles,
monumenten.

Herinneren is ook herdenken en gedenken.
Jullie kwamen daarnet samen rond een vlam,
die altijd brandt bij
het Graf van een Onbekende Soldaat.

Een vlam die nooit wil uitdoven.
Een vlam die erover waakt
dat we niet vergeten
wat een oorlog doet
met een kind
met een moeder
met een vluchteling
met een soldaat aan het front...

Jullie kwamen daarnet samen - jong en oud -
om een bloemenkrans neer te leggen
uit eerbied, uit dankbaarheid.

We willen niet vergeten wat mensenkinderen meemaakten
en nog steeds meemaken
als mensen elkaar de oorlog verklaren.

28 juni 1914.

Samen met zijn echtgenote bezoekt de aartshertog Franz Ferdinand Sarajevo.
De aartshertog is troonopvolger van het Oostenrijks –Hongaars Rijk.
Het is een prachtige zomerse dag om een rondrit te maken in de stad...
Plots weerklinkt een pistoolschot,
De troonopvolger wordt dodelijk geraakt...

De Duitse keizer grijpt deze aanslag in Sarajevo aan om de oorlog te verklaren aan Frankrijk.
Het Duitse leger eist dat het door België mag marcheren om Frankrijk aan te vallen.

Een internationaal verdrag echter waarborgt de neutraliteit van het kleine België.
Als een land België zou binnenvallen, dan moeten de andere landen bijspringen.
De Belgische regering weigert de Duitse vraag.

Op 4 augustus 1914 valt het Duitse leger dan toch België binnen.

De kranten schrijven erover.

L'indépendance

Belges! La patrie est en danger. La neutralité violée. Belges, debout!

Belgen! Het vaderland is in gevaar. De Belgische neutraliteit is geschonden. Belgen, staat op!

Het Volk

Ziet! De nood breekt uit, onze grenzen zijn bedreigd.

Zoals beloofd, komen Franse en Britse soldaten België mee verdedigen.

De wereld leeft mee met het leed in België

“Poor little Belgium”

“Remember Belgium. Enlist today”

Onmiddellijk bij de Duitse inval slaan duizenden mensen op de vlucht, naar Frankrijk,
Engeland of Nederland.

De pastoor van Dikkebus, bij Ieper, schreef in zijn dagboek:

"Rond 10 uur komen de eerste vluchtelingen toe.

Wat een droevige stoet.

Veel wagens vol kinderen en vrouwen.

Voetgangers met zware pakken, anderen zonder iets omdat ze de tijd niet gehad hebben om
iets mee te nemen.

Hier en daar een man die een koe leidt.

Verdriet en moedeloosheid op hun gezichten

en toch in 't hart de zoete hoop dat ze diezelfde week nog zullen mogen terugkeren naar huis..."

Tijdens de vlucht raken gezinsleden gescheiden. In de eerste oorlogsmaanden verschijnen advertenties in de kranten om elkaar terug te vinden

Op 30 augustus 1914 probeert Frans Laermans uit Leuven zo via de Nieuwe Gazet een spoor van vrouw en kinderen te vinden.

Frans Laermans, wonende te Leuven Oratoriumhof, zoekt zijn vrouw en kinderen op die gevlucht zijn op een wagen waarover zwarte huif en op vier wielen. Op den wagen zaten 3 vrouwen, zes kinderen en twee mannen.

Zij schijnen te verblijven in de omstreken van St-Niklaas, Brugge, Deinze, Gent of Antwerpen. Bovengemelde Frans Laermans, woont te Antwerpen, Handschoenmarkt, 13. Gelief inlichtingen te geven per dépêche op kosten van gemelden Frans Laermans

De troepen van de Duitse Keizer veroveren in twee maanden tijd het grootste deel van België en houden het bezet.

In oktober 1914 valt de opmars van het 4de Leger stil.

Mijn naam is Hendrik Geeraert, schipperszoon, geboren in Nieuwpoort.

In Nieuwpoort mondt de rivier De IJzer in de zee...

Ik ken de rivier De IJzer als mijn broekzak.

Ik weet wanneer men de sluizen van de afwateringskanalen in Nieuwpoort moet openen.

Samen met de soldaten zorgde ik ervoor dat het zeewater de polders binnenstroomde.

Zo ontstond er een groot binnenmeer tussen de Duitse en Belgische kampen.

Ik riskeerde mijn leven. De sluiswachters waren gevlucht en dus hield ik vier jaar lang de wacht bij de sluizen.

Later werd ik afgebeeld op een bankbiljet...

De vijandige legers liggen tegenover elkaar in de Westhoek.

Soms is er maar 20 meter tussen hen in.

De soldaten houden zich schuil in grachten en die werden loopgraven genoemd.

Ze worden ook dikwijls de graven van veel soldaten.

De grachten zijn verstevigd met planken en balken.

De randen worden verstevigd met zakjes met aarde, zoals ze nu nog gebruikt worden bij dreigende overstromingen.

De soldaten hopen op nieuws van thuis. Maar vanuit het bezet België mocht je niet schrijven naar de soldaten aan het front.

Kinderen in andere landen konden wel schrijven naar hun vaders aan het front.

Lieve papa,

Ik zou zo graag je klein muisje zijn, mijn lieve papa,

ik zou in je zak kruipen

en zo zou je wat troost hebben als je verdrietig bent

Ook al ben ik klein, ik zie dat mijn papa niet rap zal terugkomen

Ik ga elke maandag naar school en ben heel braaf zodat je blij zou zijn wanneer je terugkomt.

Je kleine meisje dat je duizend kusjes stuurt
Coralie

Koning Albert I en koningin Elisabeth wonen in De Panne, in een klein stukje onbezet België.
Op een dag krijgt koningin Elisabeth een postkaart van een meisje dat zelf ook een vluchteling is in De Panne.

Mevrouw de Koningin,
Meisjes van mijn leeftijd hebben me gezegd dat Sinterklaas bij ons in De Panne aangekomen was uit Engeland.
Omdat we vluchtelingen zijn, is hij niet gekomen.
Wil u voor mij geen goed woordje doen bij hem? Ik ben 6,5 jaar.

Aanvaard, Mevrouw de Koningin, het respectvol eerbetoon van mijn kinderlijke aanhankelijkheid.
Marguerite Vansteenkiste
Villa Klein Duimpje
86 Duinkerkeleen
De Panne

De hele wereld is verwickeld in deze oorlog
Verbazing bij de kinderen hier
bij het zien van al die kleurrijke soldaten uit vijf continenten.
Afghanistan, Algerije, Amerika, Australië, Birma, Canada, China, Egypte, India, Ivoorkust, Jamaica, Mali, Marokko, Nepal, Pakistan, Senegal, Tunesië en Vietnam.
Hun liederen en talen verstommen gaandeweg bij de gevechten.
Velen keren nooit meer naar huis terug.
Hun namen zijn gebeiteld op witte grafstenen of op de witte muur van de vermisten...
4 jaar lang blijven de legers in stelling. Af en toe een aanval, soms met gas. Duizenden jonge mannen verliezen het leven voor het veroveren van wat terrein.

Zo ook bij de slag bij Passendale.
31 juli 1917. Aanval van de Britten, Canadezen, Australiërs en Nieuw Zeelanders op de Duitse stellingen.
Op 3 dagen tijd winnen de geallieerden 2 km terrein en dan valt de aanval stil.
In een maand telt men reeds 125.000 doden en gewonden.
Regen en modder leggen de aanval een tijdlang stil, tot het weer droger wordt.

Op 6 november 1917 valt Passendale uiteindelijk in Britse handen.
De slag om Passendale heeft alles samen zo'n 450.000 slachtoffers geëist
450.000...
Zoveel als de bevolking van Gent en Charleroi samen.
Voor 8 kilometer terreinwinst...

De Engelse soldaat – dichter Siegfried Sassoon schreef hierover in november 1918
We died in Hell
They Called it Passchendaele...

1918. Na vier jaar strijd kunnen de geallieerden, nu ook versterkt met de Verenigde Staten van Amerika, een doorbraak forceren. Het Duitse leger wordt teruggedrongen.

Emiel Selschotter is onderwijzer in de gemeentelijke jongensschool van Alveringem, bij Diksmuide. Twee van zijn zonen, Louis en André, zijn soldaat in het Belgisch leger.

In zijn dagboek lezen we op 28 september 1918

Deze morgen om 2.30 horen we de eerste kanonschoten die het begin van 't algemeen offensief aankondigen. Rond 3.30 wordt het geschut zeer hevig,

Dan zwakt het af. Om 7 uur veel regen; dat duurt tot 9 uur.

De eerste berichten van het front zijn bemoedigend. Onze soldaten verrichten goed werk.

Adrien Dedeurwaerder is gewond, gelukkig niet erg.

Hij vertelt: " De koude en de dorst zijn het ergste als je gewond ligt en niet weg kunt uit je loopgraaf.

Ik heb water uit een granaattrechter geslabberd, terwijl voor en achter mij de obussen ontploffen

Op 2 november,. Allerzielen lezen we...

Overall onder het puin liggen de lijken in de nu vreselijk stille frontstreek.

Er is veel rouw en treurnis. Schrijfwerk gedaan voor de school. Geschreven om schoolgerief.

ONZE VERLIEZEN AAN BELGISCHE SOLDATEN

Volgens een verklaring van de Belgische minister van Landsverdediging bedragen onze verliezen aan soldaten tijdens de oorlog de volgende aantallen:

Gedood: 843 officieren, 20.247 manschappen

Overleden ten gevolge van verwondingen, ziekte, ongevallen : 729 officieren, 16.523 manschappen

Vermist: 33 officieren, 2.881 manschappen

Hetzij, in totaal 1.605 officieren, 39.651 manschappen

November 1918.

In het Franse Compiègne,

80 km ten noordoosten van Parijs

staan twee treinen tegenover elkaar in een veld.

In de ene trein bevinden zich enkele Duitse generaals.

In de andere de geallieerden.

Op 11 november, vroeg in de ochtend, ondertekenen de Duitsers de voorwaarden voor de Wapenstilstand

Op de elfde dag

van de elfde maand

van het jaar 1918

om 11 uur

zwijgen de wapens...